

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 6 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงเป็นการเตรียมคนให้มีความพร้อมและตระหนักถึงความก้าวหน้า การรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ให้อยู่รอดปลอดภัยและสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ให้คนในชาติเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษาพัฒนาบุคลากรในประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 3-8) สังคมไทยได้ให้การยกย่องเคารพนับถือครูมาทุกยุคทุกสมัย ทั้งนี้เพราะคนไทยตระหนักในความรู้ความสามารถ และการประพฤติปฏิบัติตนอันงดงามของครูมาโดยตลอด ดังนั้นบุคคลที่มีความตั้งใจหรือมีความสนใจที่จะปฏิบัติงานในอาชีพครู จึงต้องตระหนักในความเป็นครู ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทฐานะและหน้าที่ให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู โดยต้องสำนึกอยู่เสมอว่าการเป็นครูนั้นมีใช้แต่มีความรู้ในหลักวิชาเพียงอย่างเดียวก็สามารถเป็นครูที่ดีได้ แต่จะต้องมีแรงจูงใจด้านอื่นๆ มาประกอบอีกมาก เช่น ความศรัทธาในอาชีพครู ความรักในการสอน ความเต็มใจในการรับใช้บริการ และความรักที่มีต่อศิษย์ รวมทั้งครูต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และความสำคัญของอาชีพครูอย่างถ่องแท้ ครูจึงจะประสบความสำเร็จในอาชีพอย่างแท้จริง (วิภาวี เวทวงศ์, 2545, หน้า 1)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมครู เช่น คุณธรรมสำหรับครูตามแนวพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (2521, หน้า 113-114) คุณธรรมสำหรับครูตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 12-19) และผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครูพบว่า คุณธรรมสำหรับครูที่สำคัญที่ครูควรนำไปปฏิบัติ เช่น อัมพร เรืองศรี (2547, หน้า 54-55) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความประหยัด ความรักศรัทธาในอาชีพครู ความอดทน ด้านความเมตตากรุณา ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความยุติธรรม และด้านความขยันเรียงตามลำดับ จุฑาทิพย์ เจริญนำ (2548, หน้า 45-59) ได้ทำการศึกษาคูณลักษณะทางจริยธรรมของครู ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์สุจริต อัจฉรา พลายเวช (2549, หน้า 78-123) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมครู ได้แก่ ด้านความสามัคคี ด้านความกตัญญูกตเวที ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความอดออม ด้านความยุติธรรม ด้านความเมตตากรุณา ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเสียสละ ด้านความรักและศรัทธาในอาชีพครู ด้านความอดทนอดกลั้น สุจิตรา ทองวารี (2551, หน้า 52-54) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการทำงานของครู สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านความเสียสละ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และความรับผิดชอบต่อตามลำดับ เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก (2551, หน้า 1-3) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การยกระดับคุณธรรมจริยธรรมของสังคมไทยเพื่อการปฏิรูปสังคม : แนวทางและการปฏิบัติ สรุปได้ว่า ปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของคนไทยสามารถสรุปประเด็นสำคัญ และเป็นที่มาของปัญหาจริยธรรมของสังคมไทย ได้แก่ ปัญหาการขาดการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคคลจนถึงระดับจิตสำนึก (Conscience) ดังนั้น การยกระดับคุณธรรมจริยธรรม จึงได้แก่ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคคล โดยจัดทำเนื้อหาและโครงสร้างของคุณธรรมจริยธรรม โดยมีรายละเอียดว่า จริยธรรมควรมีเนื้อหาอย่างน้อย 4 รูปแบบ ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม ทศนคติทางจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งจะต้องมีการปลูกฝังให้เกิดในตัวคน และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และควรมีการกำหนดจริยธรรมที่ควรปลูกฝัง กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2) ทำการศึกษาพฤติกรรม

ปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาของข้าราชการ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์สุจริต และความรับผิดชอบ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน การให้ความร่วมมือในทางสร้างสรรค์ การมีจิตมุ่งบริการ การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พเยาว์ เนตรประชา (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาจริยธรรมวิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงบูรณาการผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบจริยธรรมวิชาชีพครูของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา ได้แก่ ความมีวินัยในตนเอง การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ความมีน้ำใจนักกีฬา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู ความอดทนอดกลั้น และความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพ ธนวัฒน์ คงเมือง (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจริยธรรมครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทนอดกลั้น ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความยุติธรรม ความเมตตา กรุณา และความเสียสละ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการพัฒนาพฤติกรรมพบว่า มีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การสาธิต เป็นต้น แต่วิธีที่นิยมใช้และได้ผลดี คือ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพราะเป็นเครื่องมือที่สามารถถ่ายทอดเจตนารมณ์สู่การปฏิบัติจริง เป็นสิ่งที่นำเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติบนพื้นฐานที่เป็นจริงในโรงเรียน หรือกล่าวได้ว่าเป็นหัวใจของการศึกษา อารง บัวศรี (2542, หน้า 149) ส่วนการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความสามารถของบุคคล เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลไปในทิศทางที่ต้องการ เป็นการเรียนการสอนแบบเจาะจง มีเป้าหมายกำหนดเฉพาะอย่างชัดเจน (Flippo, 1970, p. 243) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ เมื่อรู้สึกว่าเขาขาดทักษะและความรู้ อาจนำมาซึ่งความเสียหาย เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความต้องการให้ครูแนะนำ โดยมีการประเมินผลความรู้ ความสามารถของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่เข้ารับการฝึกอบรม (Good, 1973, p. 613)

คุณธรรมเป็นเสมือนหลักการสำคัญที่ให้ไว้สำหรับบุคคลหรือสังคมได้นำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต จะช่วยให้บุคคลปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น มีความสำเร็จในงานที่ทำ เป็นคนดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ สำหรับครูกับคุณธรรมนั้นจะต้องเป็นของคู่กัน หากครูขาดคุณธรรมเมื่อใดก็เหมือนกับนักบวชที่ไร้ศีล เนื่องจากสภาพสังคม

เปลี่ยนแปลงไปจนเกิดผลกระทบต่อการประพฤติปฏิบัติของครู ทำให้คุณธรรมของครู ตกต่ำจนเกิดวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับวิชาชีพครูในขณะนี้ อย่างไรก็ตามครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมากที่สุดวิชาชีพหนึ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณธรรมของครู เพราะคุณธรรมกับครูเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ หากครูขาดคุณธรรมความเป็นครูก็จะหมดไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและเป็นแนวทางช่วยพัฒนาครูในด้านคุณธรรม และยังเป็นการผลักดันกระบวนการเรียน การสอนและการจัดการศึกษาบรรลุตามมาตรฐานหลักสูตร อันจะนำไปสู่การประกัน คุณภาพการศึกษาต่อไป ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็น ประโยชน์ในการพัฒนาครู และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนา ต่อไปได้

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีประสิทธิภาพด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องในระดับใด
3. คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.1 ประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

2.2 ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3. เพื่อจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีความสำคัญ ดังนี้

1. ได้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพด้านความสอดคล้องและความเหมาะสม และผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ สามารถใช้เป็นต้นแบบในการจัดการฝึกอบรมสำหรับครูได้

2. ได้คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรมครูของหน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนทั้งเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้นำไปใช้และพัฒนาต่อไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตสำหรับการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่สำคัญสำหรับการวิจัยไว้ ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้

1.1.1 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

1.1.1.1 หลักการและเหตุผล

1.1.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1.1.1.3 โครงสร้างเนื้อหา

1.1.1.4 กิจกรรมการฝึกอบรม

1.1.1.5 การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม

1.1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.1.2.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1.1.2.2 การสร้างหลักสูตร

1.1.2.3 การประเมินประสิทธิภาพ

1.1.2.4 การปรับปรุงหลักสูตร

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครู

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมสำหรับครู ดังนี้

1.2.1 ความซื่อสัตย์สุจริต

1.2.2 ความอดทนอดกลั้น

1.2.3 ความเสียสละ

1.2.4 ความเมตตากรุณา

1.2.5 ความมีระเบียบวินัย

1.2.6 ความยุติธรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู

โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 แห่ง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 61 คน และครู

จำนวน 515 คน รวมเป็น 576 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 61 คน

2.2.2 ครู ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan, 1970) จากตารางของเครซีและมอร์แกนที่จำนวนประชากร 576 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 230 คน เนื่องจากผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 61 คน ดังนั้นจะได้

กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน $230 - 61 = 169$ คน จากจำนวนครูทั้งหมด 515 คน กลุ่มตัวอย่างครู ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสุ่มอย่างง่าย และใช้ครูในโรงเรียนเป็นหน่วยตัวอย่างโดยการเทียบบัญชีรายชื่อครูจากจำนวนครูของแต่ละโรงเรียน เช่น โรงเรียนเมธาศึกษามีครู 21 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ $(169 \times 21) / 515 = 7$ คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามี 2 ประเด็น ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ร่างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

3.2.2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ (Taba, 1962, p. 341; Nicholls, 1978, p. 17; Kerr, 1989, p. 16; สนิษุช ชัยสิทธิ์, 2548, หน้า 101-102; พิสนุ พงศรี, 2549, หน้า 134-135; สุเมธ งามกนก, 2549, หน้า 98-100; สมชาย สังข์สี, 2550, หน้า 145-146; วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ, 2551, หน้า 143-148; อัคพงศ์ สุขมาตย์, 2553, หน้า 149-151; จักราร วงศ์กาฬสินธุ์, 2556, หน้า 132) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเป็นองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรม สรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาสาระ 4) กิจกรรมการฝึกอบรม 5) การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม

1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ (Taba 1962, pp. 422-425; ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, หน้า 209-242; สนิษช ชัยสิทธิ์, 2548, หน้า 97-98; สมชาย สังข์สี, 2550, หน้า 138-142; สมคิด บางโม, 2551, หน้า 19-21; อัคพงศ์ สุขมาตย์, 2553, หน้า 149-151; ชูชัย สมितिไกร, 2554, หน้า 29-34; จักรว วงศ์กาฬสินธุ์, 2556, หน้า 132; อรวรรณี ไชยปัญญา, 2556, หน้า 11) ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม สรุปได้ว่า กระบวนการหรือขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สำคัญ มี 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประเมินความต้องการจำเป็นที่ต้องการปรับปรุง หรือเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจ โดยวิเคราะห์จากสภาพปัญหาจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู และวิเคราะห์หาประเด็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมจากแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการร่างหลักสูตรฝึกอบรมตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม และจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรฝึกอบรมฝึกรวมด้านความสอดคล้องและความเหมาะสม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่า ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยการนำผล

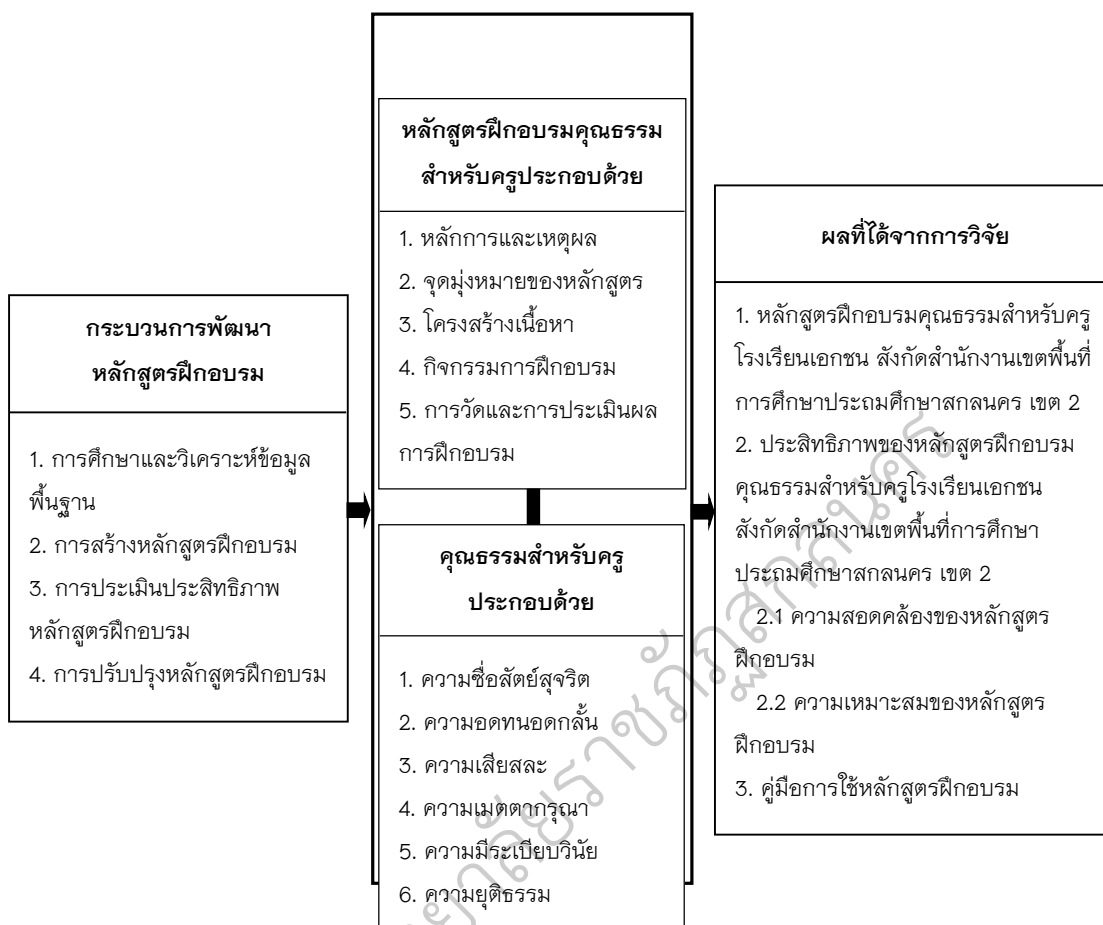
การตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญจาก
ขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตร
ฝึกอบรมที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพด้านความสอดคล้องและความเหมาะสมกับบริบท
นั้นจริง พร้อมทั้งจะนำไปฝึกอบรมและพัฒนาต่อไปได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมสำหรับครู

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
กับคุณธรรมสำหรับครู โดยศึกษาหลักคุณธรรมสำหรับครูตามแนวพระราชดำรัส
พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (2521, หน้า
113-114) ศึกษาคุณธรรมครู จากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและ
จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549, หน้า 12-19)
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (อัมพร เรื่องศรี, 2547, หน้า 49, 54-55; จุฑาทิพย์
เจริญนำ, 2548, หน้า 45-59; สุจิตรา ทองวารี, 2551, หน้า 52-54); เพ็ญแข
ประจวบปัจจนึก, 2551, หน้า 1-3; สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 2;
เพียว เนตรประชา, 2556, บทคัดย่อ; ธนวัฒน์ คงเมือง, 2556, บทคัดย่อ)

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และกำหนดประเด็นสำคัญของ
คุณธรรมสำหรับครูเพื่อนำมาศึกษาและพัฒนา สรุปได้ว่า มีคุณธรรมสำหรับครู 6 ด้าน
ดังนี้ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความอดทนอดกลั้น 3) ความเสียสละ 4) ความเมตตา
กรุณา 5) ความมีระเบียบวินัย 6) ความยุติธรรม

สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ทักษะหรือกิจกรรม และกระบวนการทั้งหลาย ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยมีเป้าหมายเพื่อจัดให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งในและนอกสถานศึกษาได้รับการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ให้สามารถพัฒนาตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอน

การดำเนินการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมี 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประเมินความต้องการจำเป็นที่ต้องการปรับปรุง หรือเสริมสร้างทักษะความรู้ความเข้าใจ โดยวิเคราะห์จากสภาพปัญหาจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาคุณธรรมสำหรับครู และวิเคราะห์หาประเด็นในการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมจากแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการร่างหลักสูตรฝึกอบรมตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม และจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเป็นการตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อตัดสินคุณค่าของหลักสูตรฝึกอบรมฝึกอบรมด้านความสอดคล้องและความเหมาะสม ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่า ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

ระยะที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมให้ดียิ่งขึ้น สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม โดยการนำผลการตรวจสอบคุณภาพร่างหลักสูตรฝึกอบรมและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญจากขั้นตอนการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพด้านความสอดคล้องและความเหมาะสมกับบริบทนั้นจริง พร้อมทั้งจะนำไปฝึกอบรมและพัฒนา ต่อไป

3. หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู หมายถึง เอกสารและแนวทางในการจัดฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ

3.1 หลักการและเหตุผล หมายถึง การกำหนดความต้องการตามความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูโดยพิจารณาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็นที่ได้จากการผู้เชี่ยวชาญนำมากำหนดเป็นขอบเขตของหลักสูตรฝึกอบรม และเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความมุ่งหวังของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู ที่จะให้เกิดขึ้นกับครู และเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดและประเมินได้ โดยคาดหวังว่าเมื่อกำหนดและดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมที่ดีขึ้น

3.3 โครงสร้างเนื้อหา หมายถึง สาระสำคัญของประเด็นการฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู ประกอบไปด้วย 1) ความซื่อสัตย์สุจริต 2) ความอดทนอดกลั้น 3) ความเสียสละ 4) ความเมตตากรุณา 5) ความมีระเบียบวินัย 6) ความยุติธรรม เพื่อกำหนดร่างในการพัฒนาครูให้เป็นไปตามคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมาย

3.4 กิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่คุณธรรมสำหรับครูโดยมีวัตถุประสงค์เป็นจุดมุ่งหมายปลายทาง ฝึกอบรมโดยใช้วิทยากรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การบรรยายโดยใช้สื่อและสไลด์ทัศนูปกรณ์ประกอบ การสาธิต และฝึกอบรมโดยใช้ผู้เข้ารับการอบรมเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เช่น การระดมสมอง การใช้กิจกรรมนันทนาการ การใช้ฐานกิจกรรม การฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

3.5 การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง วิธีการตรวจสอบการรวบรวมข้อมูลและติดตามผลการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครูว่าเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในระดับใด มีส่วนใดบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้นต่อไป

4. คุณธรรมสำหรับครู หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่เป็นครูที่พึงประพฤติปฏิบัติทางกาย วาจา และกระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ มีเป้าหมายว่าเป็นการทำความดีหรือเป็นพฤติกรรมที่ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยยึดแนวปฏิบัติคุณธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครูหรือตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู 6 ด้าน ดังนี้

4.1 ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมของครูอย่างตรงไปตรงมา ในด้านความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น และความซื่อสัตย์ต่อสังคมประเทศชาติมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง หมายถึง เมื่อถึงเวลาที่ทำกิจกรรมจะไปทำกิจกรรมตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด และจะปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถตามที่พูดไว้

4.1.2 ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ หมายถึง การไม่ละทิ้งงานในหน้าที่ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ และเมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ก็จะไม่แสวงหาผลประโยชน์จากงานนั้นโดยมิชอบ

4.1.3 ความซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น หมายถึง การไม่แสวงหาประโยชน์จากผู้อื่น และไม่หลอกลวงผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง

4.1.4 ความซื่อสัตย์ต่อสังคมประเทศชาติ หมายถึง การไม่เอาทรัพย์สินของส่วนรวมมาเป็นของตน และไม่ใช้อำนาจหน้าที่หาประโยชน์ไปในทางทุจริต

4.2 ความอดทนอดกลั้น หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมของครูอย่างตรงไปตรงมาในด้านการควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ความอดทนต่อคำสั่งโทษการไม่ทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ และการควบคุมกิริยาอาการ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 การควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม หมายถึง เมื่อถูกวิพากษ์วิจารณ์ก็ไม่หวั่นไหว พร้อมทั้งจะปรับปรุงตัวเองและแม้มีอุปสรรคในการทำงานก็ไม่ท้อถอย พยายามทำงานที่ยาก ให้สำเร็จตามเป้าหมาย

4.2.2 ความอดทนต่อคำสั่งโทษ หมายถึง เมื่อมีพบผู้กระทำผิดจะตักเตือนด้วยความมีเหตุผล และเมื่อมีความโกรธจะปล่อยวางไม่คิดเรื่องที่ทำให้โกรธ

4.2.3 การไม่ทำให้ผู้อื่นเป็นทุกข์ หมายถึง เมื่อเพื่อนร่วมงานปฏิบัติงานล้มเหลวจะให้กำลังใจไม่ว่ากล่าวซ้ำเติม และการกระทำใดๆ ที่จะทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนจะไม่ทำอย่างเด็ดขาด

4.2.4 การควบคุมกิริยาอาการ หมายถึง แม้จะไม่สบายแต่ก็มีกำลังใจที่เข้มแข็ง และแม้จะผิดหวังก็ไม่แสดงอาการเสียใจให้คนอื่นเห็น

4.3 ความเสียสละ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมของครูอย่างตรงไปตรงมาในด้านการให้ปัน การเห็นแก่ส่วนรวม ความมีน้ำใจ และการไม่เอาเปรียบผู้อื่น รายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.3.1 การให้ปัน หมายถึง บริจาคทรัพย์สินสำหรับผู้ขาดแคลนเมื่อมีโอกาส และการเต็มใจให้คำแนะนำปรึกษาให้บริการกับผู้มาใช้บริการต่างๆ ที่เป็นเวลาพัก

4.3.2 การเห็นแก่ส่วนรวม หมายถึง เมื่อที่ทำงานมีงานต้องทำเพิ่มขึ้น จะร่วมทำงานนั้นจนเสร็จแม้ต้องทำนอกเวลาราชการ และหากได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนของหน่วยงานให้เข้ารับการอบรมสัมมนาทางการศึกษา แม้หน่วยงานไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการก็เต็มใจจะไปโดยไม่มีข้อแม้ใดๆ เพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน

4.3.3 ความมีน้ำใจ หมายถึง การให้กำลังใจและแสดงความเห็นใจศิษย์ที่ประสบความทุกข์ด้วยความจริงใจ และการช่วยเหลือศิษย์ในด้านความรู้เพื่อให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษาประสบความสำเร็จ

4.4 ความเมตตากรุณา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมของครูอย่างตรงไปตรงมาในด้านความรักปรารถนาดีที่ต้องการให้ผู้อื่นมีสุข ให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ไม่เบียดเบียนกลั่นแกล้งทำลายกัน และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ความรักปรารถนาดีที่ต้องการให้ผู้อื่นมีสุข หมายถึง ชื่นชมในความสำเร็จเมื่อผู้อื่นประสบผลสำเร็จและเมื่อมีผู้มาขอให้ช่วยหากช่วยได้จะไม่ปฏิเสธ

4.4.2 การให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน หมายถึง การให้ศิษย์ ได้แก่ ให้ศิษย์ได้แก้ตัวต่อการกระทำที่ผิดพลาด และให้กำลังใจแก่ศิษย์โดยเฉพาะศิษย์ที่มีปัญหา

4.4.3 การไม่เบียดเบียนกลั่นแกล้งทำลายกัน หมายถึง การใส่ร้ายผู้อื่นเป็นสิ่งไม่ดีจะไม่ทำโดยเด็ดขาด และเมื่อผู้อื่นล้มเหลวก็ไม่เคยคิดซ้ำเติมด้วยการใส่ร้าย

4.4.4 การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน หมายถึง ให้คำแนะนำเพื่อช่วยทำให้ผู้อื่นหายจากความไม่สบายใจ และใส่ใจให้คำแนะนำในความประพฤติของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยความเต็มใจ

4.5 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมของครูอย่างตรงไปตรงมาในด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ การรับรู้เรื่องระเบียบวินัย ความตระหนักถึงความสำคัญของความมีระเบียบวินัย และความสามารถควบคุมตนเองได้ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.5.1 การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หมายถึง การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ข้อปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงาน และมักยึดระเบียบวินัยโดยนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

4.5.2 การรับรู้เรื่องระเบียบวินัย หมายถึง การทำตามระเบียบวินัยจะทำให้พบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และเข้าใจถึงระเบียบวินัยราชการที่กำหนดไว้สำหรับครู สามารถให้คำแนะนำผู้อื่นได้

4.5.3 ความตระหนักถึงความสำคัญของความมีระเบียบวินัย หมายถึง การยึดความมีระเบียบวินัยเป็นมาตรการช่วยให้เกิดการกระทำที่ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ และแนวทางปฏิบัติจะยึดระเบียบวินัยเพื่อก่อให้เกิดผลดีในการปฏิบัติงาน

4.5.4 ความสามารถควบคุมตนเองได้ หมายถึง ไม่ฝ่าฝืนระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของระเบียบแบบแผนข้อบังคับของหน่วยงานอย่างเคร่งครัด และประพฤติตนตามระเบียบวินัยจนเกิดเป็นนิสัย

4.6 ความยุติธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมของครูอย่างตรงไปตรงมาในด้านความไม่ลำเอียง ความมีเหตุผล ความเที่ยงตรง และความชอบธรรมมีรายละเอียด ดังนี้

4.6.1 ความไม่ลำเอียง หมายถึง ไม่ว่าผู้มาขอรับบริการจะเป็นใครก็ให้บริการแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และให้คำแนะนำในทางที่ถูกแก่เพื่อนร่วมงานทุกคนที่มีปัญหาโดยไม่เลือกปฏิบัติ

4.6.2 ความมีเหตุผล หมายถึง เมื่อเกิดความไม่เข้าใจกันจะเลือกความถูกต้องในการตัดสินใจ และปฏิบัติงานโดยเรียงลำดับก่อนหลังตามความสำคัญเร่งด่วน

4.6.3 ความเที่ยงตรง หมายถึง ตรวจสอบผลงานโดยใช้เกณฑ์ให้คะแนนตามที่ศิษย์ทำได้จริง และตัดสินปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความเป็นกลาง

5. ครู หมายถึง บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558

6. ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้รับใบอนุญาต และผู้อำนวยการในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558

7. โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาในระบบ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในปีการศึกษา 2558

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่เกิดจากการปฏิรูปการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่รับผิดชอบในเขตอำเภอสว่างแดนดิน อำเภอส่องดาว อำเภอพังโคน อำเภอพรรณานิคม อำเภวาริชภูมิ และอำเภอนิคมน้ำอูน

9. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานและมีความรู้ ด้านคุณธรรม ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัย ด้านการวัดและการประเมินผล ที่มีวุฒิการศึกษาระดับไม่ต่ำกว่าปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และประเมินประสิทธิภาพของร่างหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู

10. คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หมายถึง เอกสารประกอบหลักสูตร ที่แนะนำวิธีการใช้หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมสำหรับครู เกี่ยวกับหลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและการประเมินผล การฝึกอบรม ตลอดจนเทคนิควิธีการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้วิทยากรและผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรมได้อย่างถูกต้อง